

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง สุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมือง
กำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อน
วัยเรียน ของผู้ปกครอง และครูผู้สอนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ผู้วิจัยนำเสนอสรุปผล
อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาสภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชน
เมืองกำแพงเพชร ในด้านสภาพปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมือง
กำแพงเพชรและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และ
สติปัญญาในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้แก่
ผู้ปกครองของ เด็กก่อนวัยเรียนอายุ 3-6 ปี ซึ่งเป็นนักเรียน โรงเรียนอนุบาลและ
โรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ใน
ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวนทั้งสิ้น 19 โรงเรียน จำนวน 3,120 คน

ครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน โรงเรียนอนุบาลและ โรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้น
เด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็กที่อยู่ในเขตชุมชนเมือง
กำแพงเพชรจำนวนทั้งสิ้น 19 โรงเรียน จำนวน 87 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางเคลซี
และมอร์แกน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้ผู้ปกครองของ เด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมือง

กำแพงเพชรจำนวน 341 คน และครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างผู้ปกครองเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร จำนวน 341 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก (Random Sampling) โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็ก ที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวน 10 โรงเรียน (โรงเรียนละ 34 คนจำนวน 9 โรงเรียน และโรงเรียนละ 35 คนจำนวน 1 โรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร จำนวน 70 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างโดยจับฉลาก (Random Sampling) โรงเรียนอนุบาล และโรงเรียนประถมศึกษาที่มีชั้นเด็กเล็กและอนุบาล ทั้งของรัฐบาลและเอกชนและศูนย์เด็กเล็ก ที่อยู่ในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรจำนวน 15 โรงเรียน โรงเรียนละ 12 คน (กรณีมีน้อยกว่า 12 คนเอาทั้งหมดที่มี)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ สภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในด้านสภาพปัญหาสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชรและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญาในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม เกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียนและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร จำนวนเป็น 2 ฉบับ คือสำหรับพ่อ/แม่/ผู้ปกครอง และสำหรับครูผู้สอน

สำหรับ **ผู้ปกครอง** ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ประกอบไปด้วย 2 ส่วนได้แก่

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ และจำนวนพี่น้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ ความเกี่ยวข้องกับเด็ก ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยของครอบครัว ลักษณะครอบครัว และผู้ที่เลี้ยงดูเด็กเมื่อเด็กอยู่ที่บ้าน

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน ประกอบด้วย ด้านโรค/อาการทั่วไป ด้านอุบัติเหตุ และด้านอันตรายจากสัตว์ เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

สำหรับครูผู้สอน ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับครูผู้สอน เป็นแบบสอบถามประเภทเลือกตอบ (Checklist)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามด้านปัญหาสุขภาพของเด็กก่อนวัยเรียน เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามด้านการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในด้านร่างกาย จิตใจอารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปการวิจัยได้ดังนี้

1. ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้าน โรค/อาการทั่วไป ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้าน อุบัติเหตุ เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านโรค/อาการทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไข้หวัด (ตัวร้อน ไอ น้ำมูก ใสไหล) รองลงมาคือ เจ็บคอ คออักเสบ อันดัมสามคือ ท้องเสีย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ กระดูหัก

1.2 ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอุบัติเหตุ ในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การพลัดตก เช่น บ้น ไต หน้าต่าง เครื่องเล่น ไม่ต้องนอน โรงพยาบาล รองลงมาคือ บาดเจ็บจากของมีคม / แผลที่ต้องเย็บ ไม่ต้องนอนโรงพยาบาล อันดัมสามคือ ถูกสิ่งของล้มทับไม่ต้องนอนโรงพยาบาล ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตกน้ำ/จมน้ำต้องนอนโรงพยาบาล และ ไฟช็อต ต้องนอนโรงพยาบาล

1.3 ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอันตรายจากสัตว์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สุนัข/แมวกัด รองลงมาคือ ผึ้งต่อย อันดับสามคือ ตัวต่อต่อย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ แมงป่องต่อย ตะขาบกัด และ งูกัด

2. การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านจิตใจ อารมณ์ รองลงมาคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านสังคม อันดับสามคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านสติปัญญา เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

2.1 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ รองลงมาคือ ด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันโรค อันดับสามคือ ด้านโภชนาการ

2.1.1 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายด้านโภชนาการในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ดูแลให้ลูกรับประทานอาหารครบทุกมื้อ รองลงมาคือ ดูแลให้ลูกดื่มนมทุกวัน อันดับสามคือ ดูแลให้ลูกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ครบ 5 หมู่ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้ลูกรับประทานอาหารนมลูกครบแครบ

2.1.2 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พาลูกไปรับวัคซีนตรงตามเวลาตามช่วงอายุที่แพทย์นัด รองลงมาคือ ทำความสะอาดปากและฟันเด็กอย่างน้อยวันละครั้ง อันดับสามคือ ดูแลให้ลูกได้นอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พาลูกไปเยี่ยมญาติหรือผู้ที่เจ็บป่วยทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้าน

2.1.3 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกาย ในด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ฝึกให้ลูกตักอาหารเข้าปาก รองลงมาคือ ฝึกให้ลูกบอกเมื่อต้องการขับถ่าย อันดับสามคือ ฝึกให้ลูกทำความสะอาดร่างกาย เช่น อาบน้ำ แปรงฟัน ล้างมือ ล้างเท้า เป็นต้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตรวจพัฒนาการลูก ตามเกณฑ์อายุ

2.2 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านจิตใจ- อารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หยอกล้อพูดคุยกับลูก รองลงมาคือ กอดลูก อันดับสาม คือ แสดงความรัก ความเมตตาปราณีแก่ลูกเท่าเทียมกันไม่ว่า

ลูกจะเป็นเพศใด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปลุกฝังให้ลูกรู้จักมีกิจกรรมด้านดนตรี เช่น ร้องเพลง ปรบมือเข้าจังหวะอย่างง่าย ๆ

2.3 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สอนให้ลูกมีสัมมาคารวะ เช่น รู้จักทำความเคารพ ฝึกให้ไหว้ผู้ใหญ่ ขอบคุณ ขอโทษ เป็นต้น รองลงมาคือ สอนให้ลูกรู้จักการแบ่งปันของให้ผู้อื่น อันดับสามคือ เปิดโอกาสให้ลูกได้เล่นกับเพื่อนวัยเดียวกัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้อนรับแขก

2.4 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสติปัญญาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตอบคำถามเมื่อถูกซักถาม รองลงมาคือ สอนให้ลูกรู้จักใช้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ อันดับสามคือ สอนให้ลูกใช้ภาษาพูดได้ถูกต้อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้มีเสียงดนตรีประกอบในขณะที่ลูกมีกิจกรรม (แม้ไม่ใช่กิจกรรมที่ต้องใช้เสียงดนตรี)

3. การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านจิตใจอารมณ์ รองลงมาคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านสติปัญญา อันดับสามคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านสังคม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การส่งเสริมสุขภาพด้านร่างกาย

3.1 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ รองลงมาคือ ด้านโภชนาการ อันดับสามคือ ด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันโรค

3.1.1 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายด้านโภชนาการในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ดูแลให้ลูกรับประทานอาหารครบทุกมื้อ รองลงมาคือ ดูแลให้ลูกรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ครบ 5 หมู่ อันดับสามคือ ดูแลให้ลูกดื่มนมทุกวัน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ให้ลูกรับประทานขนมถูกกรอบแกรอบ

3.1.2 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันโรคในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ดูแลและฝึกให้เด็กทำความสะอาดร่างกาย เช่น แปรงฟัน ล้างมือ ล้างเท้า เป็นต้น รองลงมาคือ ดูแลให้เด็กได้นอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลา อันดับสามคือ ล้างมือก่อนขงนม ป้อนนมและป้อนอาหารแก่เด็ก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตรวจวัดสายตาและการได้ยิน

3.1.3 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายในด้านการส่งเสริมพัฒนาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ฝึกให้เด็กดื่มนมหรือดื่มน้ำจากแก้ว และส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ตามความสามารถ เช่น เก็บโต๊ะ เก็บจานข้าว เป็นต้น รองลงมาคือ ฝึกให้เด็กบอกเมื่อต้องการจับถ่าย อันดับสามคือ จัดหาของเล่นที่让孩子ได้ใช้มือ เช่น ดินน้ำมัน ดินสอสี กระดาษ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ตรวจการเจริญเติบโตของเด็กโดยเฉพาะน้ำหนักและส่วนสูงว่าเป็นไปตามเกณฑ์หรือไม่

3.2 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านจิตใจ- อารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หยอกล้อพูดคุยกับเด็ก แสดงความรัก ความเมตตาปราณีแก่เด็กเท่าเทียมกัน และ ยกย่อง ชมเชยเมื่อเด็กกระทำสิ่งที่ดี เช่น เก็บของเล่นเข้าที่เมื่อเลิกเล่น เป็นต้น รองลงมาคือ สัมผัส ทักทายเด็ก อันดับสามคือ ให้ความสนใจการแสดงออก และความต้องการของเด็ก และตอบสนองความต้องการตามความเหมาะสม และ สนับสนุนให้เด็กกล้าแสดงออก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ปฏิเสธหรือห้ามปรามความต้องการที่ไม่ถูกต้องของเด็ก เช่น การล้อของเล่น เป็นต้น

3.3 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สอนมารยาทในการรับประทานอาหารแก่เด็ก สอนให้เด็กรู้จักการแบ่งปันของให้ผู้อื่น และ สอนให้เด็กมีสัมมาคารวะ เช่น รู้จักทำความเคารพ ฝึกให้ไหว้ ขอบคุณ ขอโทษ เป็นต้น รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับเพื่อน สอนวินัยขั้นพื้นฐานให้แก่เด็ก เช่น การตอกิว การทิ้งขยะ รู้จักเก็บของเล่นเมื่อเล่นเสร็จแล้ว เป็นต้น และ ฝึกให้เด็กรู้จักการให้อภัย เมื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น อันดับสามคือ ส่งเสริมให้เด็กเล่นกีฬา ตามกติกา(รู้จักแพ้ รู้จักชนะ) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พาเด็กไปวัดเพื่อร่วมพิธีทางศาสนา ประเพณีต่าง ๆ

3.4 การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ตอบคำถามเมื่อเด็กซักถามตอบ คำถามเมื่อเด็กซักถาม รองลงมาคือ จัดหาหนังสือ หรือนิทานที่เหมาะสมตามวัย จัดหาของเล่นที่เหมาะสมตามวัยจัดหาของเล่นที่เหมาะสมตามวัย มีส่วนร่วมในการสอนให้เด็กใช้ภาษาที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต และสนใจสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัวส่งเสริมให้เด็กรู้จักสังเกต และสนใจสิ่ง ต่าง ๆ รอบตัว และเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเล่นเครื่องเล่นสนามเอง อันดับสามคือ สอนให้เด็กรู้จักใช้เหตุผลในเรื่องต่าง ๆ จัดกิจกรรมการเล่านิทาน เปิดโอกาสให้เด็กทำตามความอยาก رؤ้อยากเห็น และอยากลอง เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และ เด็กได้รับการจัดกิจกรรมตาม

แผนการจัดประสบการณ์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้เด็กชมรายการโทรทัศน์หรือการ์ตูนที่เหมาะสม และสรุปว่าสิ่งใดดี หรือไม่ดี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยสภาพปัญหาสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ผู้วิจัยอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนในเขตชุมชนเมืองกำแพงเพชร ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้าน โรค/อาการทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ไข้หวัด (ตัวร้อน ไอ น้ำมูกไหล) รองลงมาคือ เจ็บคอ คออักเสบ อันดับสามคือ นอนเสีย ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ ในเด็กที่มีสุขภาพดีจะมีร่างกายแข็งแรง มีจิตใจอารมณ์ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ และแสดงบทบาททางสังคมได้อย่างเหมาะสม ทำให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ในขณะที่เด็กมีสุขภาพไม่ดีหรือเกิดความเจ็บป่วย จะมีส่วนกระทบต่อการเจริญเติบโตและการพัฒนาการ เนื่องจากเจ็บป่วยเป็นการรบกวนระบบการทำงานของร่างกาย เด็กไม่ยอมรับประทานอาหาร หรือรับประทานอาหารได้น้อยลง ทำให้ได้รับสารอาหารลดลง โดยธรรมชาติเด็กย่อมมีสุขภาพร่างกายที่ค่อนข้างอ่อนแอเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ จึงทำให้เป็น ไข้หวัดได้ง่ายโดยเฉพาะอยู่ในสถานที่แออัด ตามห้างสรรพสินค้า การอยู่ใกล้ชิดกับผู้ป่วยหรือแม่ที่กระทำการอยู่ร่วมห้องเรียนเดียวกันกับเพื่อนที่เจ็บป่วย สอดคล้องกับเฮอวิตซ์ และคนอื่น ๆ (Hurwitz and other 1991) ที่กล่าวว่า การที่เด็กอยู่ร่วมกันในสถานเลี้ยงเด็ก มีการเล่นด้วยกัน รับประทานอาหารและน้ำลาย หรือที่เลี้ยงเด็กเป็นผู้นำโรค ทำให้เด็กในสถานรับเลี้ยงเด็กเสี่ยงต่อการติดเชื้อสูง ดังนั้นผู้ปกครองควรหลีกเลี่ยงการพาเด็กไปในสถานที่แออัดดังกล่าว และการให้เด็กหลีกเลี่ยงจากผู้เจ็บป่วย

ส่วนปัญหาสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านอุบัติเหตุ ในภาพรวมอยู่ในระดับ น้อยที่สุด แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อยังคงพบว่าการพลัดตก เช่น บันได หน้าต่าง เครื่องเล่น บาดเจ็บจากของมีคม / แผลที่ต้องเย็บ และ ถูกสิ่งของล้มทับ สอดคล้องกับการศึกษาของมณี คุประสิทธิ์ (2539) ซึ่งศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการดูแลเด็กของบิดามารดากับภาวะสุขภาพเด็กวัย 5 ขวบปีแรก พบว่า อุบัติเหตุในบ้านที่พบได้บ่อยคือ การตกจากที่สูง การถูกของมีคมบาด น้ำร้อนลวก ไฟไหม้ และตกน้ำ และการศึกษาของสำหรั จิตดินันท์ (2536 : 175) ที่ว่า ในบรรดาอุบัติเหตุทั้งหลายที่ทำให้เด็กได้รับบาดเจ็บนั้น อุบัติเหตุภายในบ้านเป็นเหตุให้

เด็กบาดเจ็บบ่อยที่สุด อย่างไรก็ตามสาเหตุสำคัญที่มักจะทำให้เด็กได้รับอันตรายจากอุบัติเหตุต่าง ๆ อาจมาจากตัวเด็กเอง หรือผู้ดูแลเด็ก หรืออาจจะเกิดจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความซุกซนตามวัย ความอยากรู้อยากเห็น ความเผอเรอของผู้ดูแลเด็ก และจากบ้านที่มีสิ่งแวดล้อมที่ไม่ปลอดภัย ดังนั้นผู้ดูแลเด็กและผู้ปกครองจึงควรต้องย้อนกลับไปดูว่าอุบัติเหตุเกิดจากสาเหตุใด เพื่อที่จะพยายามป้องกันสาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุเหล่านั้น ๆ อีกทั้งยังต้องมีความรอบครอบและเอาใจใส่เด็ก เกือบของที่เป็นอันตรายให้พ้นจากมือเด็ก และหมั่นสำรวจตรวจตราความเรียบร้อยของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็กอยู่เสมอจะช่วยลดการเกิดอุบัติเหตุในเด็กลงได้

2. การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครอง

ผลการวิจัยพบว่า การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เด็กวัยนี้มีการเปลี่ยนแปลงในด้านการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ผู้ปกครองควรส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพเด็กครบทุกด้านเพื่อให้เด็กมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านร่างกาย มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนักส่วนสูง ได้ตามเกณฑ์ เจริญเติบโตตามวัย สุขภาพดี ด้านจิตใจ มีการแสดงออกด้านอารมณ์และจิตใจ รับรู้อารมณ์และจิตใจของผู้อื่น มีคุณธรรมจริยธรรม ด้านสังคม มีการช่วยเหลือตนเอง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และด้านสติปัญญา มีความสามารถในการรับรู้ เรียนรู้ได้ดีมีความเข้าใจ มีการใช้ภาษา แก้ปัญหาได้ ผู้ปกครองควรทำความเข้าใจ และส่งเสริมให้เด็กมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่เหมาะสม (พิทยาภรณ์ สิงหกันตพงศ์ 2550 : 67-68) การส่งเสริมสุขภาพเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลเพิ่มความสามารถในการควบคุมสถานะเป็นอยู่ที่ดีใจ และปรับปรุงสุขภาพให้ดีขึ้น กมลทิพย์ ด่านชัย (2540) กล่าวว่า การที่จะให้การส่งเสริมสุขภาพและวางรากฐานสุขภาพที่ดีให้แก่เด็ก จึงเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง การปฏิบัติพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพต้องมีการปรับให้เหมาะสมสอดคล้องกับบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็ก

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการส่งเสริมพัฒนาการ ได้แก่ การฝึกให้ลูกดักอาหารเข้าปาก ฝึกการจับถ้วย ฝึกให้ลูกทำความสะอาดร่างกาย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกิจวัตรประจำวันอยู่แล้ว การตรวจพัฒนาการลูกตามเกณฑ์อายุอยู่ในระดับปานกลางทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ทำงานไม่มีเวลาที่จะมาตรวจพัฒนาการลูก อีกทั้งยังคิดว่าการตรวจพัฒนาการเป็นหน้าที่ของแพทย์พยาบาล รองลงมาคือ ด้านการดูแลสุขภาพและป้องกันโรค ได้แก่ การพาลูกไปรับวัคซีนตรงตามเวลาตามช่วงอายุที่แพทย์นัด การทำความสะอาดปากและฟันเด็กอย่างน้อยวันละครั้ง การดูแลให้ลูกได้นอนหลับพักผ่อนให้เป็นเวลา อย่างไรก็ตามยังคงพบว่าการพาลูกไปเยี่ยมญาติหรือผู้ที่เจ็บป่วยทั้งที่โรงพยาบาลและที่บ้านอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งการกระทำดังกล่าวอาจทำให้เด็ก

ได้รับเชื้อโรคและเจ็บป่วยได้ง่าย เพราะโดยธรรมชาติเด็กย่อมมีสุขภาพร่างกายที่อ่อนแอ อ่อนแอเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ใหญ่ ในส่วนของการให้ลูกรับประทานนมผงกรอบแกรอบยังคงพบได้ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่ตระหนักถึงอันตรายและคุณค่าทางอาหาร ผู้ปกครองบางรายให้ลูกรับประทานนมผงก่อนรับประทานอาหารมื้อหลักทำให้เด็กไม่ยอมรับประทานอาหาร อีกทั้งมีบางโรงเรียนยังคงปล่อยให้มีการขายนมผงกรอบแกรอบภายในโรงเรียน หรือร้านค้าบริเวณรอบๆ โรงเรียน การให้เด็กรับประทานนมผงกรอบแกรอบจะทำให้เด็กไม่ยอมรับประทานข้าวเพราะนมผงกรอบแกรอบมักมีแป้งเป็นส่วนประกอบหลัก ทำให้เด็กได้รับสารอาหารไม่เพียงพอมีผลให้ร่างกายไม่แข็งแรงภูมิคุ้มกันต่ำ ปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้เห็นความสำคัญเรื่องปัญหาขนมเด็กกับสุขภาพเด็ก มีการควบคุมคุณภาพขนมเด็กและฉลากโภชนาการ กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาทุกแห่งงดการจำหน่ายนมกรุบกรอบ น้ำอัดลม อาหารที่มีผลเสียต่อสุขภาพเด็ก รวมทั้งงดการโฆษณาขนมเด็กในรายการโทรทัศน์ที่มีเด็กเป็นกลุ่มเป้าหมาย แต่อย่างไรก็ตามเรายังคงพบเห็นการโฆษณาและการขายนมผงกรอบแกรอบในบางโรงเรียน ดังนั้นผู้ปกครองควรต้องดูแลและปลูกฝังนิสัยการไม่รับประทานนมผงกรอบแกรอบ และสร้างนิสัยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์แทน

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านจิตใจ- อารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้ปกครองส่วนใหญ่หยอกล้อพูดคุยกับลูก กอดลูก และ แสดงความรัก ความเมตตาปราณีแก่ลูกเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะลูกจะเป็นเพศใด ทวีร์สมิ ธนาคม (2518, อ้างใน จำรัส ปิ่นเงิน 2536) กล่าวว่า เด็กที่ได้รับความรักและความอบอุ่นจะมีผลทำให้การเจริญเติบโตและการพัฒนาการเป็นไปได้ดี

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสังคม ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เปิดโอกาสให้ลูกมีส่วนร่วมในการต้อนรับแขก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยมองว่าการต้อนรับแขกเป็นเรื่องของผู้ใหญ่การให้ลูกมาร่วมต้อนรับแขกอาจดูเป็นการไม่เหมาะสม อย่างไรก็ตามผู้ปกครองอาจฝึกให้ลูกร่วมต้อนรับแขกโดยการไหว้ทำความเคารพผู้ใหญ่ หน้าที่มีให้แขก จะทำให้ให้ลูกกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในการเข้าสังคมมากขึ้น ลักษณา สกกุลลิขเรศสีมา (2542) กล่าวว่า การสอนให้เด็กไหว้หรือแสดงมารยาทที่ดี ชี้นำให้เด็กเข้าใจและปฏิบัติตามให้ถูกต้อง การชักนำให้เด็กเข้าใจและประพฤติตามวัฒนธรรมที่งดงามเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเด็กในทางที่ดีที่ควรได้

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสติปัญญาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ ได้แก่ อ่านนิทานให้ลูกฟัง จัดให้มีเสียงดนตรีประกอบในขณะที่ลูกมีกิจกรรม (แม้ไม่ใช่กิจกรรมที่ต้องใช้เสียงดนตรี) และการพา

ลูกไปเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น พาไปเที่ยวสวนสัตว์ ชายทะเล และสวนสนุก เป็นต้น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควรปฏิบัติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันบิดามารดาต้องทำงานนอกบ้านอาจทำให้ไม่มีเวลาในการทำกิจกรรมเหล่านี้ การเล่านิทานให้เด็กฟัง และการสร้างบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบในขณะที่มีกิจกรรมสามารถส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้น การเล่านิทานทำให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสใกล้ชิดกับเด็กมากขึ้น การชี้ชวนให้เด็กดูภาพประกอบจากหนังสือนิทานล้วนเป็นประโยชน์สำหรับเด็ก ช่วยกระตุ้นความคิด จินตนาการ นิทานบางเรื่องยังสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้กับเด็กอีกด้วย จากการดำเนินโครงการอ่านหนังสือเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย(0-3 ขวบ) ของมูลนิธิซิเมนต์ไทยร่วมกับสมาคมไทยสร้างสรรค์โดยใช้หนังสือที่ดีเป็นเครื่องมือในการทำงาน มีเจ้าหน้าที่ติดตามประเมินผลอย่างใกล้ชิดในระยะเดี่าเดือน พบว่า เด็ก ๆ จากจำนวน 150 คน ซึ่งครอบครัวเหล่านี้มีลักษณะเหมือนครอบครัวในชนบททั่ว ๆ ไป ที่เป็นเกษตรกรซึ่งมีรายได้และการศึกษาไม่มากนัก ผู้ใหญ่ในครอบครัวจะเล่านิทานและอ่านหนังสือให้ฟังอย่างสม่ำเสมอ เด็กกลุ่มนี้มีพัฒนาการทางด้านภาษาและการสื่อสารได้ดี อีกทั้งเด็ก ๆ กลุ่มนี้มีความโดดเด่นกว่ากลุ่มที่ไม่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังอย่างชัดเจน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2549) กล่าวว่า กิจกรรมพัฒนาสมองให้กับเด็กโดยการอ่านหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง จะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการเรื่องสมองและภาษา ที่สำคัญทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่น การร้องเพลงให้เด็กฟังทำให้เด็กรู้สึกอบอุ่นและเกิดการเรียนรู้ การเปิดเพลงเบา ๆ ให้เด็กฟัง เป็นการกระตุ้นการทำงานของสมอง ทำให้เด็กได้สัมผัสและคุ้นเคยกับเสียงดนตรี ดนตรีบรรเลงช่วยให้เด็กผ่อนคลาย และสร้างจินตนาการ หากต้องการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ เสียงที่เหมาะสมได้แก่เสียงธรรมชาติ เสียงธรรมชาติในป่า เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล เสียงของดนตรี ช่วยให้สมองส่วนที่ทำหน้าที่ด้านความเข้าใจในความสัมพันธ์ของรูปทรง (มิติสัมพันธ์) ทำงานดีขึ้น จังหวะของดนตรีช่วยให้ความเข้าใจเรื่องเวลาและเศษส่วนของเด็กดีขึ้น สอดคล้องกับ จีระศักดิ์ คุปต์กาญจนากุล (2547 : 366) ที่กล่าวว่า หนังสือ นิทาน รูปภาพ วิทย์ โทไรทัศน์ เทปเพลง สิ่งเหล่านี้ช่วยเสริมประสบการณ์ เป็นเครื่องมือที่ให้ทั้งความรู้และความบันเทิง และกระตุ้นความคิดอ่าน ทำให้เด็กรู้จักโลกภายนอกมากขึ้น ช่วยพัฒนาการการเคลื่อนไหว ช่วยเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ จากการศึกษาของฉัตรสุดา เขียวปรีชา (2537) พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมในบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีประกอบจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมแบบปกติไม่มีเสียงดนตรีประกอบ ในส่วนของการพาเด็กไปเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวจะช่วยส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง พิทยาภรณ์ สิงหกันตพงศ์ (2550 : 168) กล่าวว่า สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเด็กมีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พฤติกรรมบางอย่างจะถูกกระตุ้นให้เร็วขึ้น โดยสิ่งแวดล้อมหรืออาจจะช้าลงถ้า

เด็กไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับลักขณา สกุลลิขเรศสีมา (2542 : 153) ที่กล่าวว่า การจัดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาหาประสบการณ์จากสถานที่ สภาพแวดล้อมใกล้ ๆ ตัวเด็ก เช่น วัด ตลาด สวนสาธารณะ สถานีรถไฟ สนามบิน พาเด็กไปทัศนจรเพื่อเปิดหูเปิดตาได้ ความรู้กว้างขวางเท่าที่สามารถจะทำได้ เช่น พาไปวัดใกล้ ๆ บ้านเพื่อทำบุญหรือร่วมพิธีทางศาสนา พาทัศนจรทางรถเมย์ ทางเรือ ทางรถไฟ ทางเครื่องบิน พาเด็กไปตลาดไปเที่ยวสวนสาธารณะ การชี้ชวนให้เด็กดูสถานที่ต่าง ๆ เมื่อเดินผ่าน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาความคิด ความมีเหตุผล ช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อน พัฒนาเด็กให้เป็นคนช่างสังเกต และช่วยพัฒนาสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

3. การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียน

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนของครูผู้สอนเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการดำเนินงานด้านสุขภาพในโรงเรียนนั้นครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ เพราะอยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนตลอดเวลา ได้เห็นพฤติกรรมนักเรียน มีโอกาสว่ากล่าว ตักเตือน อธิบาย ชี้แจงเหตุผลให้เข้าใจได้ง่ายหรือจัดกิจกรรมพิเศษส่งเสริมสุขภาพเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง (จินตนา สรวุฒิพิทักษ์ 2536 : 25) สอดคล้องกับ สุชาติ โสมประยูร และเอมอชฌา วัฒนบุรานนท์ (2542 : 41) ได้กล่าวถึงบทบาทของครูในการดูแลและพัฒนาสุขภาพเด็กว่าครูประจำชั้นทุกห้องเรียนย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งทางตรงและทางอ้อม

เมื่อพิจารณาการส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำได้แก่ ตรวจวัดสายตาและการได้ยิน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูยังขาดความรู้ในการตรวจวัดสายตาและการได้ยิน ในทางปฏิบัติครูควรมีการทดสอบสายตาเด็กและการได้ยิน โดยประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข และยังคงพบว่าให้เด็กรับประทานนมผงกรอบแกรบอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองบางรายที่ยังคงให้เด็กนำขนมผงกรอบแกรบมารับประทานในโรงเรียน ประกอบกับบางโรงเรียนยังคงปล่อยให้มีการขายขนมผงกรอบแกรบภายในโรงเรียน หรือร้านค้าบริเวณรอบ ๆ โรงเรียน ครูควรมีบทบาทสำคัญในการดูแลและปลูกฝังนิสัยการไม่รับประทานขนมผงกรอบแกรบ และสร้างนิสัยการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์แก่เด็กนักเรียน สอดคล้องกับพรณี รัตนธรรม (2543) ที่ว่า โภชนาการที่ดีมีผลโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย การดูแลให้เด็กได้รับโภชนาการที่มีคุณภาพ ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย จึงเป็นบทบาทที่สำคัญของครูบทบาทหนึ่งในการส่งเสริมสุขภาพของเด็ก

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านจิตใจ- อารมณ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าบางข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำข้ออื่น ๆ ได้แก่ ปฏิเสธหรือห้ามปรามความต้องการที่ไม่

ถูกต้องของเด็ก เช่น การล้อของเล่น และอธิบายเหตุผลให้เด็กเข้าใจก่อนลงโทษเมื่อเด็กทำผิด ครุควรพร้อมที่จะตอบหรือแก้ไข แนะนำให้เด็กรู้ว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี การอบรมเลี้ยงดูเด็ก นอกจากจะตอบสนองทางด้านร่างกายแล้วยังต้องอบรมเลี้ยงดูให้มีระเบียบวินัย มีลักษณะนิสัยที่ดี ลักษณะ สกฤติยเรศสิมา (2542) กล่าวว่า การสร้างระเบียบวินัยให้กับเด็กนั้นจำเป็นต้องสอนให้เด็กรู้จักควบคุมตนเองหรือที่เรียกว่ามีวินัยในตัวเองด้วย เพราะการควบคุมตนเองเป็นส่วนสำคัญในการที่จะพัฒนาอุปนิสัย การวางกฎเกณฑ์ในการฝึกระเบียบวินัยเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กรู้มาตรฐานของการปฏิบัติตนที่จะทำให้สังคมที่เขาอาศัยอยู่ยอมรับ กฎเกณฑ์ที่ดีจะต้องคงเส้นคงวา มิฉะนั้นเด็กจะปฏิบัติตัวไม่ถูกว่าเขาควรจะทำอะไร หรือไม่ควรทำอะไร เช่น การที่เด็กทำอะไรไม่ถูกแล้วถูกลงโทษ แต่ถ้าทำอีกเวลาหนึ่งกลับไม่มีอะไรเกิดขึ้น ถ้าเป็นอย่างนี้เด็กอาจสับสน

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ พาเด็กไปวัดเพื่อร่วมพิธีทางศาสนา ประเพณีต่าง ๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความไม่สะดวกในการพาเด็กไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ลักษณะ สกฤติยเรศสิมา (2542 : 153) กล่าวว่า การพาเด็กไปวัดใกล้ ๆ บ้านเพื่อทำบุญหรือร่วมพิธีทางศาสนา การชี้ชวนให้เด็กดูสถานที่ต่าง ๆ เมื่อเดินผ่าน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถพัฒนาความคิด ความมีเหตุผล ช่วยขัดเกลาจิตใจให้ละเอียดอ่อน พัฒนาเด็กให้เป็นคนช่างสังเกต และช่วยพัฒนาสุนทรียภาพให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก

การส่งเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนด้านสติปัญญา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดให้เด็กชมรายการโทรทัศน์หรือการ์ตูนที่เหมาะสม และสรุปว่าสิ่งใดดี หรือไม่ดี รายการโทรทัศน์หรือการ์ตูนหรือนิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-4 ปี ควรเป็นเรื่องราวที่พบได้ในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นจริงวัย 4-5 ปีจะชอบเรื่องสั้น ๆ เข้าใจง่าย มีตัวละครเอกเพียงตัวเดียว ในวัย 5-6 ปีจะชอบเรื่องเกี่ยวกับจินตนาการ การผจญภัย เป็นเรื่องจริงของโลกปัจจุบันหรือวีรบุรุษผู้เก่งกล้าสามารถ อย่างไรก็ตามในการให้เด็กชมโทรทัศน์หรือการ์ตูนหรือผู้ใหญ่ควรชี้แนะว่าสิ่งใดดีหรือไม่ดีอย่างไรเพื่อที่เด็กจะได้เรียนรู้ในสิ่งที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะ

1. เด็กวัยนี้เป็นวัยแห่งการเรียนรู้ จึงควรได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมสอดคล้องกับวัยและพัฒนาการทุกด้าน หากเด็กได้รับการส่งเสริมอย่างถูกต้องจะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาทุกด้านต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่

2. ผู้ปกครอง และครูผู้สอนควรแสวงหาความรู้ในเรื่องการส่งเสริมสุขภาพเพื่อเพิ่มพูนทักษะในเรื่องที่ยังไม่ชัดเจน

3. โรงเรียน ควรมีการกำหนดแผนงานการส่งเสริมสุขภาพให้ชัดเจน ทั้งในทางปฏิบัติ และการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรขยายกลุ่มประชากรเป็นในระดับจังหวัด หรือระดับภาค เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวในการจัดการส่งเสริมสุขภาพ

2. ควรมีการศึกษาในระดับทารกจนถึงเด็กวัยอนุบาล เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวในการจัดการส่งเสริมสุขภาพตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยอนุบาล

มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร